

Η Χριστοποίηση της ζωής κύριο χαρακτηριστικό του ευαγγελικού τύπου θρησκευτικής ζωής

Ορθοδοξία / Ποιμαντική

Δημήτρης Τσιολακίδης, Θεολόγος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2eUNfpF>]

Πέμπτος τύπος είναι το ευαγγελικό μονοπάτι. Αυτός ο τύπος όμοια παντοτινός όπως και η αναγγελία της Καλής είδησης, δεν έπαψε ποτέ να αναπνέει μέσα στην αγκαλιά της Εκκλησίας και να εκπέμπει για το πλήθος στα πρόσωπα των Αγίων, το καθαρό αμόλυντο Φως, που κάποτε φωτίζει με το αντικαθρέφτισμά του και τους δίκαιους που ζουν έξω από το σώμα της Εκκλησίας. Το χαρακτηριστικό του ευαγγελικού τρόπου πνευματικής ζωής κείται πέρα από την χριστιανοποίηση ή την εκκλησιοποίησή της. Βάση του αποτελεί η Χριστοποίηση όλης της ζωής η οποία θεμελιώνεται στη ρήση: «ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε εν εμοί Χριστός»(Γαλ. 2'20) Η εικόνα του Θεού, η εικόνα του Χριστού, είναι η όντως αληθινή και απτή ουσία της ύπαρξης και η γνήσια υπόστασή της.

Κάθε κίνηση της ψυχής, κάθε πράξη αντικατοπτρίζει αυτή την εικόνα η οποία

υποστασιάζεται στην ολότητα της «Καλής Είδησης» (Εύ-αγγέλιο) του Χριστού όπως ο ίδιος μας την παρέδωσε στους Μακαρισμούς και στις εντολές να αγαπούμε τον Θεό και να αγαπούμε τον συνάνθρωπό μας. Σε αυτή την αποκάλυψη λοιπόν, δηλαδή του μυστηρίου της αγάπης, σημαίνεται εξ ολοκλήρου η επίγεια παρουσία του Χριστού. Στον ευαγγελικό τρόπο ζωής η αγάπη ανθεί γιατί κάθε φορά που οράται και αποζητά τη θέαση της μιας εικόνας διακρίνει και την άλλη. Η αγάπη συνέχει την αλληλοπεριχώρηση των δύο εικόνων και συνεχεται από αυτήν, τη διακρατεί και διακρατείται. Αυθεντική ευαγγελική αγάπη σημαίνει πως σε κάθε έλαμψη και κάθε φωταύγεια του υπαρξιακού φάσματος πάλλονται δονούνται και αποκαλύπτονται οι δύο όψεις της όντως ύπαρξης. Έτσι σε κάθε άνθρωπο αναγνωρίζεται η αληθινή εικόνα του Θεού. Χωρίς αυτή την κατάκτηση δε μπορεί να σταθεί και να υπάρξει ο ευαγγελικός τύπος θρησκευτικής ζωής. Και λέμε κατάκτηση γιατί ο κάθε άνθρωπος πρέπει με αυτοθυσία να στρέψει κάθε σκέψη, παρόρμηση, επιθυμία και πράξη, δηλαδή όλο του το είναι προς τον σταυρό της κενωτικής αγάπης. Απόλυτο κριτήριο σε αυτή την πορεία είναι η διέλευση από την

...στώ ζωή,
...ξιακό και

Όπως

έχει ήδη καταγραφεί ανάμεσα στις προκλήσεις τις οποίες καλείται να ανταποκριθεί η Εκκλησία αυτές που άπτονται κατά κύριο λόγο του ποιμαντικού

της έργου αφορούν τα προβλήματα της πνευματικής ζωής κάθε χριστιανού. Στο κατ'είκόνα Θεού πρόσωπο έκαστου μέλος της Εκκλησίας καθρεφτίζεται ολόκληρη η Εκκλησία η οποία ως σώμα Χριστού είναι σύναξη προσώπων με απώτερο σκοπό την κατάκτηση της αγιότητας και τελικά της θέωσης[27]. Δοθέντος ότι η Εκκλησία κινείται σε δύο επίπεδα το χαρισματικό και το θεσμικό τα οποία συνδέονται οργανικά μεταξύ τους, γίνεται αντιληπτό ότι είτε πρόκειται για ενδογενή προβλήματα είτε για εξωγενή, τα προβλήματα αυτά αφορούν κάθε μέλος της Εκκλησίας και σε πρώτο βαθμό βιώνονται και αντιμετωπίζονται ατομικά. Όποια πρόκληση καλείται να αντιμετωπίσει η Εκκλησία είναι ίδια με τις καθημερινές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κάθε ενσυνείδητος χριστιανός. Η διαφορά μεταξύ του κλήρου και του ποιμνίου έγκειται στην ευθύνη που έχει αναλάβει ο πρώτος για το δεύτερο. Σε αναλογία με το βαθμό ιερωσύνης βρίσκεται και το επίπεδο της ευθύνης. Αυτή η πραγματικότητα καθιστά αναγκαία τη γενίκευση των προβλημάτων της εκκλησιαστικής ζωής και αφήνει έτσι ανοιχτό το ενδεχόμενο γαι περιθωριοποίηση και υποβιβασμό του προσωπικού χαρακτήρα της πνευματικής ζωής.

Ο έντονος προσωπικός χαρακτήρας της ορθόδοξης πνευματικής ζωής σταθμίζεται από την συστατική θεολογική και ανθρωπολογική της αρχή που είναι η αρχή του προσώπου-υπόσταση. Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και η εποπτεία της πνευματικής πορείας του κάθε ανθρώπου αισθητοποιείται και επικυρώνεται μέσω του μυστηρίου της πνευματικής πατρότητας και της ιδιαίτερης σχέσης του πνευματικού πατρός και του πνευματικού τέκνου που αυτή συνεπάγεται[28].

(συνεχίζεται)

[27] Σωφρονίου Σαχάρωφ Αρχιμ., Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστιν, Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 1996, σ.314.

[28] Αξίζει να διευκρινιστεί εδώ πως η ορθόδοξη θεώρηση του προσώπου δεν το εξαντλεί στην κατανόησή του μόνο ως εάν σχετιζόμενο, δηλαδή «πως ο ατομικός εαυτός ή βιβλικότερα ο 'έσω άνθρωπος'(Ρωμ. 7,22) δεν υπάρχει, καθώς δήθεν μόνη ύπαρξή του είναι η 'σχέση' με τον άλλο.»Το πρόσωπο και η ατομικότητα υπάρχουν και πριν τη σχέση. Αλλιώς δεν θα υπήρχε το μυστήριο του ανθρώπου και θα μιλούσαμε για ένα σχεσιακό αυτόματο. Ούτε ο έσω άνθρωπος για τον οποίο αγωνίστηκε ο Γρηγόριος Παλαμάς στις ησυχαστικές έριδες, ούτε η θέαση του ανθρώπινου μυστηρίου από το Μάξιμο τον Ομολογητή ως το «όλον αυτού» θα είχαν κάποιο νόημα. Με τη φράση αυτή ο Μάξιμος εισάγει στην ανθρωπογνωσία την καθόλου αυτονόητη εκδοχή ενός μη στατικού, δυναμικού στοιχείου, διόλου μετρίσιμου, που βρίσκεται στα διόλου ανιχνεύσιμα έγκατα της ύπαρξης, δηλαδή στη σφαίρα του ανείπωτου. Αυτό το ακαθόριστο στοιχείο είναι κάτι που ξεφεύγει από κάθε γνωστική ικανότητα που έχουμε για να σχηματίσουμε μια στερεωμένη αντίληψη, ώστε να αποτυπωθεί τι είναι τελικά ο άνθρωπος. Το όλον θα

λέγαμε ότι αποτελεί τη σκοτεινή ύλη της ανθρώπινης ύπαρξης, με άλλα λόγια το ακατάληπτο του ανθρώπου για τον ίδιο τον άνθρωπο, μέσα στο οποίο εντοπίζεται ενεργείται και παραμένει η αδιαμφισβήτητη σχέση, αλλά και απόσταση μεταξύ Θεού και ανθρώπου. Το όλον κινεί τον άνθρωπο στην εσχατολογική προοπτική που σημαίνεται μέσα στη διαδικασία επικοινωνίας των όντων στο πλαίσιο ενός διαλογικού γίγνεσθαι μεταξύ Θεού και ανθρώπου. Πρβλ. π. Νικόλαου Λουδοβίκου ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Βυζαντινή Εξατομίκευση, Κράτος και Ιστορία, στην προοπτική του ευρωπαϊκού μέλλοντος, Έκδοση δεύτερη, εκδ. Αρμός, Πρασακάκη 5, 546 22 Θεσσαλονίκη 2006, σσ.44-46, 62-86.

<http://bit.ly/2fnSN9J>